

LBRIS

We know
books

MANOLE NEAGOE

MISTIFICĂRI
ALE ISTORIEI ROMÂNIEI

de la Mihail Roller la
Neagu Djuvara și Lucian Boia

Ediție îngrijită de Elena Coman

Editura CARTHEMIA
București, 2025

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NEAGOE, MANOLE

Misticări ale istoriei României : de la Mihail Roller la Neagu Djuvara și Lucian Boia / Manole Neagoe ; ed. îngrij. de Elena Coman. - București : Carthemia, 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-630-95101-7-4

I. Coman, Elena (ed. îngrij.)

930

94

001.95

Redactare și corectură: Elena Coman

Copertă: Tatiana Daniela Popescu

DTP: Mihaela M. Manca

Toate drepturile prezentei ediții sunt rezervate Editurii Carthemia. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă sub altă formă fără acordul prealabil scris al editurii.

Copyright © Editura Carthemia, 2025

Editura CARTHEMIA

București, str. Osiris nr. 24, sector 5

Tel.: 0753.103.442

e-mail: edituracarthemia@yahoo.com

Cuprins

Cuvânt-înainte	9
De la Mihail Roller la Neagu Djuvara	13
Întemeierea altor state medievale.....	21
Basarab întemeietorul	30
Întemeierea Țării Românești.....	36
Întemeierea Moldovei	46
Episcopia cumanilor de la Milcov	50
Cumanii și cuvintele cumane intrate în limba română	56
Marea invazie tătară din anul 1241.....	60
Bulgaria nord-dunăreană	65
Ce spun documentele în legătură cu această stăpânire bulgară la nord de Dunăre.....	66
Slavii	70
Neagu Djuvara, față-n față cu istoriografia românească	73
Rovine.....	90
Mihai Viteazul și Unirea.....	107
Istoria Transilvaniei	114
Națiunea.....	117

Romanitatea românilor	120
Pacea de la Buftea, din 1318	122
Istoria comparată	124
Războiul de Reîntregire.....	127
Pavia, 1525.....	129
Lucian Boia. Mitologicele	131
De la mitologie la universitățile bulgărești	131
O zonă vagă, la margine de lume	140
Cum, din realitate, războaiele noastre de independență au devenit mit	144
Și totuși, a existat cultura și la nord de Dunăre.....	149
Poziția internațională a țărilor române.....	153
Kiseleff și legislația românească.....	161
Cultură: o mitologie demolatoare	168
A fost Transilvania un stat unguresc?	174
Statul național unitar.....	183
Pe urma rătăcirilor lui Boia	186
Mitomanul Boia și pictura	191
Boia și referendumul	197
Conducătorul.....	201
Impostura.....	206
Tinerele speranțe ale domnului Neagu Djuvara	211
De la Titel la Rovine!	213
Cine a câștigat bătălia de la Baia din 14/15 decembrie 1467?.....	232

De unde avea Ștefan bani?.....	235
A fost cu adevărat Ștefan cel Mare apărătorul creștinătății?	240
A existat un conflict între Ștefan cel Mare și Vlad Țepeș în 1462?	248
Relațiile lui Ștefan cel Mare cu regele Matei Córvin. Cine pe cine a trădat?	251
„Trădările valahe”	256
Mitul secesiunii Țării de Jos în 1468	260
Un campion al mistificărilor	268
Anexe	299
Tratatul de la Brașov dintre Sigismund de Luxemburg și Mircea cel Mare (7 martie 1395).....	299
Istoria polonă, Cartea a XII-a – Ioan Dlugosz („Mână Lungă”).....	303
Rerum Hungaricarum Decades, Dec. IV – Antonio Bonfini	307
Scrisoarea lui Ștefan cel Mare către regele Poloniei (ianuarie 1468)	313
Bibliografie	317

n-a fost în stare să creeze nimic în istoria lui. Noroc cu alții, și mai ales cu cumanii! Și o asemenea „minune” a apărut în 11 ediții! Ca să afle cât mai mulți români cât de jalnic a fost trecutul lor.

Lucian Boia a procedat foarte comod. A spus că istoria noastră nu este decât o serie de mituri și, luând în mână un manual unde se spunea că este „alb”, Boia spunea că e „catran”. Răstălmăcirea grosolană a istoriei noastre a fost posibilă pentru că în școală nu se mai învață istorie. Copiii au spus că sunt prea multe date, părinții i-au căinat pe bieții copii și, în felul acesta, tineretul nostru nu mai știe istorie.

Mircea Eliade credea, la un moment dat, că românii au trecut prin momente foarte grele, care le-au amenințat ființa ca popor, însă au reușit de fiecare dată să iasă la suprafață. Referindu-se la ocupația sovietică, Eliade se temea că, de data aceasta, fiind vorba despre o propagandă uriașă făcută cu mijloace materiale destule, exista posibilitatea să nu mai ieșim la lumină. Și am ieșit, pentru că am avut mereu sentimentul că ne înfruntăm cu un străin care ne dorește pieirea. Acum însă dușmanii sunt printre noi, vor să ne distrugă ființa ca neam și, deși sunt români, le este greață să se mai considere așa, în numele europenismului și al mondialismului. Numai Dumnezeu ne mai poate salva; nădejdea noastră este acolo, sus, fibra noastră fiind construită dintr-un material peste care se simte suflul lui Dumnezeu.

Am realizat acest volum pentru a demonstra, pas cu pas, unde este adevărul și unde impostura. Ei vor să ne rupă de tradiții, să nu mai știm de unde venim și ce am putea să devenim, ca să nu ne mai intereseze ce se va întâmpla cu noi.

De la Mihail Roller la Neagu Djuvara

Spre surprinderea noastră, după 1989, ne-am trezit că istoriografia românească până în acel moment – și cea veche, de până la 1950, și cea nouă, de la 1950 la 1989 – nu are nicio valoare.

Constatarea i-a aparținut domnului Neagu Djuvara, care a hotărât că tot ce s-a scris până la dânsul nu mai poate fi luat în considerare din cauza naționalismului împărtășit de istoricii noștri în lucrările lor. Din cauza exacerbarii acestui sentiment, istoricii români, dar absolut toți, de la B.P. Hasdeu, A.D. Xenopol, N. Iorga, Dimitrie Onciul, Gh. Brătianu, Giureștii, ca să-i enumăr pe cei care au scris cele mai multe studii și cărți, n-au interpretat corect documentele. Ei le-au selectat numai pe cele care îngăduiau realizarea unei imagini pozitive a trecutului nostru. S-a mers atât de departe, zice domnul Neagu Djuvara, încât s-a ajuns la „tăinuirea sau răstălmăcirea unor fapte ori exagerarea altora, o meteahnă care se întoarce ca un bumerang împotriva noastră”.

Deci ce-l deranjează pe Djuvara?

Naționalismul istoricilor români, un sentiment păgubitor pentru că, iată, ne spune dânsul, din cauza acestui sentiment lumea ne ignoră, ne disprețuiește, nu se mai uită la noi.

Asemenea aprecieri coincid cu unele făcute atunci când, în 1950, a avut loc o ședință la Academie, discutându-se problema editării documentelor eliberate de cancelariile Țărilor Române.

1950 și 1990, era din nou atacată și condamnată ca neavând nicio valoare. De data aceasta, locul lui Roller era ocupat în chip pașnic de Neagu Djuvara.

Neagu Djuvara neagă în bloc valoarea istoriografiei noastre de la începuturi, de la Hasdeu, Xenopol, Iorga, Onciul, Gh. Brătianu, Giureștii, considerând că istoricii români au avut grijă să scrie o *Vulgata*, adică un fel de *Biblie* a istoriei românești, al cărei text este sacru nu-l poate modifica nimeni, ci cel mult poate adăuga câte ceva în spiritul *Vulgatei*. *Vulgata* la care se referă N. Djuvara păcătuiește prin spiritul național care a stat la baza alcătuirii acestei istorii. Vechea noastră istoriografie, zice N. Djuvara, „n-a fost în stare să se dezvețe până azi de conceptul eronat că interesul național ne-ar comanda un fel de selecționare a datelor pe care le-am avea privitor la trecutul neamului nostru”. Au fost tănuite unele fapte care nu erau pe placul românilor, iar „răstălmăcirea unor fapte ori exagerarea altora se întorc inevitabil împotriva ta, ca un bumerang, căci străinii neprieteni, îndată ce descoperă o greșită interpretare sau chiar o omisiune, profită de ocazie pentru a discredita întreaga istoriografie românească”. Din această cauză străinii nu ne bagă în seamă. De asemenea, consideră N. Djuvara, o greșală a noastră a fost aceea că „am ținut cu obstinație să ne construim o istorie închisă între noi înșine (sau în noi înșine?), să închipuim o autogeneză a poporului român, un fel de «generație spontanee» a neamului românesc, făcând practic incomprehensibilă lenta formațiune a națiunii”.

Ca să înțelegem istoria noastră medievală, trebuie s-o tratăm într-un cadru mai larg european.

Neagu Djuvara, cu o modestie cuvenită, ne spune că ar dori să introducă în cercetarea istorică „folosirea pe o scară largă a istoriei comparate”. Văzând dânsul câte erori s-au strecurat în interpretarea Evului Mediu românesc, și-a

propus să trateze această parte din trecutul nostru cu o altă viziune, care-i va permite să pună lucrurile la punct. Și astfel s-a născut cartea *Thocomerius–Negru Vodă. Un voivod de origine cumană la începuturile Țării Românești*.

Deși mulți dintre prietenii domniei-sale l-au sfătuit să n-o facă, N. Djuvara a scos patru ediții din această carte, în 2007, 2009, 2010 și 2011.

Deoarece i s-au adus anumite critici, N. Djuvara nu s-a lăsat impresionat și a scos o altă carte: *Răspuns criticilor mei și neprietenilor lui Negru Vodă* (2011). Ne și explică de ce a pus iarăși mâna pe condei: „Această dublă editorială țin s-o justific prin necesitatea imperioasă de a pune odată capăt, la noi, obiceiului mai mult decât secular de a scrie o istorie românească «cosmetizată»; de a isprăvi odată cu mentalitatea că unele fapte sau aspecte din trecutul național trebuie minimizezate sau chiar de-a dreptul ocolite, pe când altele, considerate mai onorabile sau glorioase, trebuie umflate peste măsură, în apreciere sau ca stil.” Acest mod de a privi trecutul nostru este foarte păgubitor și de aceea nimeni nu ne crede.

După ce ne ceartă pentru modul defectuos în care am tratat istoria noastră, N. Djuvara își ia misiunea grea de a ne arăta cum s-au întemeiat țările române.

Deoarece istoricii noștri n-au știut să folosească metoda comparatistă, au explicat în mod greșit modul în care s-au format statele medievale românești. De aceea, N. Djuvara ne arată nemulțumirea sa: „Sunt, așadar, dezamăgit să constat că până în zilele noastre un mare medievist ca Șerban Papacostea reia cu convingere unele vechi aserțiuni ale lui Iorga, citându-le, de pildă, în una dintre ultimele sale cărți, *Români în secolul al XIII-lea*. Când în părțile oltene și argeșene se uniră, după înfrângerea lui Litovoi de către unguri pe la 1300, țara cea nouă se formează după o concepție

originală, avându-și rădăcinile numai în tradiția proprie. E un caz de cristalizare politică spontană. Domnia e «a toată Țara Românească» – și, pentru prima oară, apare astfel în Răsărit o concepție națională echivalentă cu o concepție teritorială, bază modernă pentru statele apusului Europei”.

Pentru N. Djuvara, afirmațiile de mai sus sunt scandaloase. Astfel, cu o modestie disimulată, declară: „Îndrăznesc să afirm cu tot respectul că acele fraze, dictate subconștient de o viziune naționalistă adânc înrădăcinată, sunt, toate trei, contrare realității.

1. Conglomerarea micilor unități prestatale într-o țară românească (de altfel, o Românie limitată la porțiunea dintre Carpați și Dunăre) n-a reprezentat o concepție originală în Europa de Răsărit; de mult se grupaseră pe baza aceleiași limbi și moravii, și polonii, și rușii, și croații, și sârbii etc.;

2. De fapt, nu vedem să se fi izvodit nicio tradiție proprie de unire a românilor nici la sud de Dunăre, nici la nord de Dunăre, la sud, la est sau la nord de Carpați;

3. În fine, n-a fost nicicum un caz de cristalizare politică «spontană», ci o urmare a unei acțiuni viguroase, duse de un mic grup nobiliar, majoritar de îndepărtată origine slavă și având atunci în fruntea lui un nucleu de origine cumană, adică de barbari nomazi. Aceasta a fost pura realitate.”

Când spune despre concepția lui Iorga citată de Papacostea că nu este originală, pentru că și alții au făcut la fel, Neagu Djuvara uită un mic amănunt: savanții noștri nu se refereau la limbă ca element coagulator de state medievale, ci la tradițiile proprii, care înseamnă limbă, credințe, obiceiuri comune, organizare socială deosebită și o organizare militară aparte.

Este absolut aiuritor să vezi cum N. Djuvara potrivește niște fapte de parcă ar fi fost martor ocular. După șase secole

și mai bine, slavii nu se asimilaseră, iar pe cumani, deși fugiseră de peste 50 de ani în Ungaria, N. Djuvara îi vede hălăduind prin Țara Făgărașului sau prin Țara Românească.

Interesante sunt și constările dânsului: Iorga și Papacostea, care rezumă ceea ce credeau românii despre întemeierea țării lor, nu știau să judece lucid evenimentele; ei erau robii unor impulsuri inconștiente și scriau probabil în transă ceea ce le transmitea subconștientul naționalist. Și cam așa ar fi, din moment ce dânsul consideră că de la prăbușirea Imperiului Roman și până la anul 1300 românii au vegetat, ca și cum n-ar fi existat. Deși, la un moment dat, dânsul afirmă că statele medievale românești au fost întemeiate atât de târziu pentru că n-am avut noroc de barbarul cel bun, noroc pe care l-au avut europenii, asiaticii... Despre barbari N. Djuvara a rămas cu concepția pe care au avut-o cronicarii medievali și istoricii romantici din secolul al XIX-lea. Pentru aceștia, barbarii apăreau ca niște hoarde imense de oameni care se revărsau pe suprafața pământului, vorba poetului, „vin și hunii, vin și goții, vin potop potop cu toții”². Cercetările de peste 100 de ani au corectat, uneori drastic, această imagine a năvălirilor barbare. Au fost puse în valoare niște mărturii contemporane care ne dau o imagine mai exactă a realității lumii barbare.

Sfântul Ieronim scria că burgunzii, când au năvălit în Franța, numărau 80.000 de suflete. Vandalii, când au trecut în nordul Africii, au plătit corăbierilor câte un ban de cap de om. Și astfel au plătit 80.000 de bani. Neagu Djuvara menționează la un moment dat un mic amănunt – savanții noștri nu s-au referit la limbă ca element coagulator al unor formațiuni politice, ci la tradițiile proprii ale românilor, care înseamnă limbă, credință, obiceiuri comune, o anumită organizare socială, dar și de apărare în comun.

² Vasile Alecsandri – *Sentinela română*, (n. red.)

Dar lui N. Djuvara tocmai asta nu-i convine, el neagă tradițiile, pentru a demonstra că românii n-au fost capabili să creeze nimic. Îi acuză pe istoricii noștri de „generație spontanee” care a dus la întemeiere, ca să poată pune în loc o altă „generație spontanee”, creație a propriei sale imaginații. Citind ce spune dânsul, ai impresia că românii nici n-au existat sau că ei s-au aflat într-o perfectă stare de vegetație, inapți să creeze ceva. Așadar, începuturile istoriei noastre se află sub semnul neputinței, ceea ce ar explica incapacitatea românilor de a fi săvârșit ceva mai de seamă în istoria lor. Ca să se întemeieze un stat românesc, a fost nevoie de altcineva, nu de români, și anume de un grup de boieri de origine slavă. Dar nici aceștia n-au fost în stare să acționeze singuri, a fost nevoie de un grup activ de barbari nomazi – cumanii – care să-i călăuzească. Factorul hotărâtor rămâne, așadar, barbarul.

Ca să ajungă la această încheiere, N. Djuvara a trebuit să demonstreze că istoriografia românească n-a avut nicio valoare. Tot ce s-a scris despre întemeiere, începând cu Hasdeu, Onciul, Iorga, Gh. Brătianu, nu poate fi luat în seamă, deoarece scrierile lor au fost alcătuite în stare de transă în urma unor impulsuri subconștiente naționaliste. Trezirea și revenirea la realitate îi aparține lui N. Djuvara. Să credem în ceea ce zice dânsul, căci, așa cum ne spune, numai el ne prezintă purul adevăr. Să părăsim, așadar, rătăcirile unei istoriografii desprinse total de realitate.

N-a îndrăznit nimeni până acum să condamne un secol și jumătate de cercetare istorică, să se măsoare cu niște titani ca Hasdeu sau Iorga. Bine că a venit N. Djuvara ca să ne învețe că formarea statelor medievale românești s-a datorat barbarilor, românii fiind simpli spectatori și beneficiari ai unei asemenea opere politice!

Întemeierea altor state medievale

Folosind metoda istoriei comparate, N. Djuvara s-a uitat în jurul nostru și a descoperit adevărul, pentru că, zice dânsul, „nu văd să fi încercat până acum vreunul dintre istoricii noștri să explice de ce vor fi apărut primele state românești încheiate cu mai multe veacuri după unitățile statale din jurul nostru”. Astfel, la sfârșitul secolului al VII-lea, bulgarii întemeiază statul lor, rușii o fac în veacul al IX-lea, croații în secolul al X-lea, ungurii pe la anul 1000 etc. Secretul după care s-au întemeiat statele de la Atlantic până la Pacific, de la Kiev până pe malul Nilului s-a datorat barbarilor nomazi. Ei au contribuit decisiv la formarea statelor medievale și mai ales a celor de pe ruinele Imperiului Roman. Nimic nu s-a realizat fără aportul barbarilor nomazi, iar când s-au încheiat unele formațiuni politice mai mari în „cadruul unui nou ciclu de civilizație, nicăieri, *chiar nicăieri* (subl. autorului) nu găsim noile unități politice să se fi ridicat din vechea populație băștinașă”. O nouă ordine politică s-a realizat, ne spune N. Djuvara, după prăbușirea Imperiului Roman, numai atunci când a fost impus „de un grup din exterior, de cele mai multe ori de un năvălitor barbar nomad”.

Astfel, anglo-saxonii, danezii, și normando-francezii au întemeiat Anglia; francii, burgunzii și vizigoții au întemeiat Franța; longobarzii, Italia; vizigoții, Spania.

Pe teritoriul țării noastre trebuia deci să fi avut loc același proces. Barbarii s-au perindat unii după alții: hunii, avarii, slavii, bulgarii, pecenegii, cumanii și tătarii, întemeierea voievodatelor românești fiind rezultatul „indirect al ultimului val, cel cuman, lovit la rândul lui de valul mongol din 1241”.

Să-i vedem la treabă pe barbarii din vestul Europei și în primul rând pe francii care au întemeiat Franca! Ei au

fost ultimul val sosit la hotarul imperiului, dar pătrunderea lor peste hotarul acestuia s-a făcut cu acordul împăratului. În anul 386, Iulian Apostatul a așezat tribul francilor salieni între Meuse și Escaut, în calitate de *foederati*, adică de aliați, cu obligația să apere hotarul imperial, primind o soldă pentru aceasta. Tot romanii i-au așezat, după aceea, pe francii ripuari în jurul Coloniei (Köln).

Vizigoții, după ce au devastat timp de 12 ani sud-estul european, au pornit spre Apus, au străbătut Italia, au devastat Roma, au ajuns la strâmtoarea Messinei, dar n-au știut să treacă în Sicilia, așa că au făcut cale întoarsă și, pe Riviera și pe Coasta de Azur, au ajuns în sudul Galliei, unde au fost sedentarizați de Constantin al III-lea, în anul 419. Până acum s-au așezat în Gallia trei triburi barbare, dar într-o provincie care făcea parte încă din imperiu. Ei își păstrează organizația lor, cu obiceiurile lor, iar când năvălesc hunii în 451, francii și vizigoții vor lupta alături de armata romană comandată de Aetius.

Dezagregarea politică și militară a imperiului face posibilă o nouă năvălire, cea a burgunzilor, care veneau din zona Maientei și au ocupat teritoriul ce le poartă și azi numele, Burgundia. Dispariția ultimei enclave controlate de romani în Gallia le dă posibilitatea barbarilor să-și extindă stăpânirea asupra regiunilor vecine cu ei.

Barbarii buni și întemeietori de state medievale au distrus tot ce au întâlnit în cale. Gallia era o provincie imperială, cu șosele pietruite, cu orașe care aveau construcții impresionante, cu amfiteatre, băi publice, cu apă potabilă adusă de apeducte, din care s-a mai păstrat parțial apeductul Le Pont du Gard în sudul Galliei. În Franța se mai păstrase câte ceva care să amintească unde se ajunsese în vremea imperiului, din punctul de vedere al civilizației. Drumurile construite de legionarii romani au dispărut, apele devenind calea cea mai lesnicioasă de transport. Ca să avem o imagine

unde s-a ajuns cu barbarii, este suficient să amintim că o prințesă burgundă, ca să ajungă ea și zestrea ei la viitorul soț, care o aștepta în nordul Franței, a trebuit să facă drumul cu carul. Ce viteză, ce hurducături, că-ți vine să-l parafrazezi pe poet, exclamând: *Mais où sont les routes d'antan!*

Savanții occidentali au subliniat rolul distructiv al barbarilor și, spre deosebire de N. Djuvara, care nu le cunoaște opera, au afirmat că năvălirile barbare n-au însemnat o operă de cucerire în vederea unei organizări sociale și economice (Jacques Le Goff). Așa cum scrie profesorul R.S. Lopez, de la Yale, barbarii distrug întâi, prezența lor nu a însemnat un aport de energie. Deși romanii au încercat să-și civilizeze elevii, devenind stăpâni, n-au mai fost dispuși să primească lecții „și nici n-au fost capabili să creeze o cultură proprie în care cele două societăți suprapuse să se armonizeze”. Aportul lor de forțe proaspete, de tinerețe, este o iluzie și, scrie Lopez, „nu trebuie să luăm turbulența lor drept vigoare sau imaturitatea lor drept tinerețe”. Barbarii au venit cu universul lor spiritual, și-au păstrat obiceiurile, guvernându-se ca o bandă înarmată pe pământ străin.

Episcopul Clermontului, Sidoniu Apollinarie, scria că a rămas printre barbarii „cu părul năclăit de unt rânced” și printre barbarii „care înotau în mirosul de ceapă și de usturoi”.

H. Pirenne remarca faptul că barbarii au fost puțini, dovedă că n-au putut modifica instituțiile sedentare acolo unde s-au așezat.

Rolul creator pe care îl atribuie N. Djuvara barbarilor este dovedit de către cei mai de seamă istorici ai Evului Mediu european a fi o simplă iluzie. Abia după mai multe secole, atunci când s-a produs o oarecare simbioză între barbari și sedentari, se poate vorbi despre construcții politice inspirate de instituțiile sedentare. Iar acest lucru s-a

petrecut la fel pe întregul spațiu care a fost stăpânit de Imperiul Roman.

Evoluția politică a Galliei după cucerirea francă demonstrează acest lucru. După prăbușirea stăpânirii romane, francii îl aleg ca rege pe Clovis (481). Gallia era împărțită între franci, care stăpâneau nord-estul Galliei, burgunzii care stăpâneau teritoriul care le poartă numele și vizigoți în sud-vestul Galliei. Pe Sena mai dăinuia o enclavă romană, iar în nord-vest se aflau bretonii și armoricianii. Enclava romană a fost cucerită în 481 de Clovis, care și-a așezat capitala la Soissons. Avea atunci o oaste de 5.000 de oameni.

Clovis a reușit să-și păstreze coroana și să o lase moștenire fiilor săi pentru că a avut înțelepciunea să treacă la creștinism, bucurându-se astfel de sprijinul Bisericii. Fiind uns în biserica de la Reims, Clovis a căpătat aura unui rege care se bucura de protecția divină. El a cucerit cea mai mare parte a Galliei ajutat de preoții catolici, care i-au deschis porțile fortărețelor adversarilor săi. Preoții catolici preferau să fie sub conducerea unui rege catolic, și nu a unui rege arian, cum era regele vizigot. Așa se face că la Vouée, în 509, Clovis i-a învins pe vizigoți, forțându-i să treacă la sud de Pirinei. A obținut o victorie și împotriva burgunzilor, astfel încât se putea considera stăpân peste Gallia.

Regatul lui nu este un stat cu o structură instituțională care să-i asigure controlul asupra tuturor supușilor. Din această cauză, regatul său este considerat, după legea germanică, un fel de moșie personală. De aceea, la moartea sa, regatul se împarte între cei patru fii ai săi: Thierry, fiul cel mare, este rege la Metz, Clodomir la Orléans, Clotar la Soissons, iar Childebert la Paris. Când moare unul dintre frați, regatul acestuia este împărțit între ceilalți frați.

Clotar a reușit să cucerească Turingia și, în timp ce ducea tratative cu regele turingienilor, acesta din urmă

cade, întâmplător, de pe zidul cetății ajutat prietenește și de Clotar, iar la împărțirea prăzii, după obiceiul germanic, lui Clotar îi revine fiica regelui, Radegonda.

Pentru că regele Burgundiei, Gondebaud, îi ucisese neamurile, Radegonda îi îndeamnă pe fiii săi să-i atace pe regii burgunzi Gondemar și Sigismund. Acesta din urmă, fiind prins, în stilul barbarului bun, a fost aruncat împreună cu familia într-un puț, peste ei fiind aruncate pietre.

Când împotriva unui tată se revoltă fiul său, regele îl închide cu toată familia într-o colibă și îi dă foc.

La moartea lui Clotar, regatul s-a împărțit iarăși în patru, apoi în trei: Austrasia, țara din răsărit, locuită de francii ripuari, Neustria între Ardeni și Loara, locuită de francii salieni, și Burgundia. Au loc lupte fratricide în care se remarcă reginele Brunehaut, Fredegonda și Galaswinta. Fiind învinovățită de moartea a zece regi (!), Brunehaut va fi legată de coada unui cal nărvaș și ruptă în bucăți. În aceste lupte se află rădăcina *Cântecului Nibelungilor*.

Stingându-se dinastia Merovingienilor, au ajuns pe tron Carolingienii, al căror strămoș, Carol Martel, i-a învins pe arabi la Poitiers, în 732, oprind astfel ofensiva islamului pe frontul de vest al Europei. Carol cel Mare a moștenit tronul împreună cu fratele său Carloman, care a murit în 774. Până la moartea sa, în 814, Carol cel Mare a întemeiat un imperiu care cuprindea cea mai mare parte a vestului european. A fost opera unei personalități excepționale și, cu toate că a fost uns ca împărat de papa de la Roma, imperiul său se va împărți, după obiceiul germanic, între urmașii săi. Nici creația politică a lui Carol cel Mare nu poate fi socotită ca fiind întemeierea Franței, imensului imperiu lipsindu-i structurile administrative și economice.

Între timp, adică din 398 până în 842, avusese loc simbioza între barbari și autohtoni, proces care este consemnat în Jurământul de la Strasbourg, din 842. Acum imperiul se